

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра біоморфології хребетних ім. акад. В. Г. Касьяненка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ветеринарної медицини
Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ
Протокол № 11 від 16 травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
біоморфології хребетних
ім. акад. В. Г. Касьяненка
Протокол № 11 від 15 травня 2024 р.
Олег МЕЛЬНИК

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант програми
д.вет. н., зав. кафедри внутрішніх хвороб тварин
Наталія ГРУШАНСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПАТОМОРФОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА**

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 “Ветеринарна медицина”
Освітня програма Ветеринарна медицина
Факультет ветеринарної медицини
Розробники: к. вет. н., доцент Станіслав ГАРКУША
к. вет. н., доцент Наталія КОЛИЧ

Київ - 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

«Патоморфологічна діагностика»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки	6-й
Семестр	12
Лекційні заняття	15
Практичні заняття	30
Самостійна робота	75
Кількість тижневих годин: ауд.	3

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Патоморфологічна діагностика» - дати системні знання про загальні закономірності виникнення і розвиток різних патологічних процесів; морфологічний аналіз усіх ланок патогенезу патологічних станів; сприяти формуванню поняття складності і діалектики взаємовідношень шкідливих та захисно-приспосувальних механізмів патологічних процесів і їх мінливості на різних стадіях хвороб.

Завдання навчальної дисципліни «Патоморфологічна діагностика» є:

- вивчити етіологію, патогенез та морфологічні зміни при хворобах на різних етапах їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;

- навчитись практиці морфологічного аналізу та поглибити знання з різних видів лабораторних методів, зокрема гістологічних, цитологічних, імуногістохімічних та патологічного розтину з урахуванням професійної направленості, необхідних майбутньому спеціалісту для засвоєння і розвитку практичних навичок при проведенні лабораторних досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

1. знати причини і механізми розвитку захворювань; мікроскопічні морфологічні прояви захворювань; наслідки та функціональне значення захворювань;

2. вміти діагностувати за допомогою макро- та мікроскопічних методів основні прояви патологічних процесів та окремих хвороб; диференціювати морфологічні прояви захворювань.

3. володіти методами макро- та мікроскопічного вивчення патологічних процесів, зокрема методами розтину та гістологічної техніки.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності (СК):

- СК2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.
- СК5. Здатність застосовувати методи і методики патолого-анатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
- СК6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання зразків біологічного матеріалу, відібраного під час патолого-анатомічного розтину, для лабораторних досліджень.
- СК7. Здатність організовувати і проводити лабораторні дослідження й аналізувати їх результати.
- СК14. Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.
- СК19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
- СК20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН13. Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Змістовний модуль I Методи дослідження у патології</i>												
Тема 1. Топографія внутрішніх органів тварин різних видів		2	2	-	-	6						
Тема 2. Патологоанатомічний розтин		2	4	-	-	6						
Тема 3 Відбір патологічного матеріалу та техніка розтину		-	2	-	-	6						
Тема 4 Техніка виготовлення музейних препаратів		-	2	-	-	6						
Тема 5. Основні етапи патогістологічної техніки		-	2	-	-	6						
Тема 6. Фарбування гістологічних об'єктів		-	2	-	-	6						
Тема 7. Гістохімічна і імуногістохімічна діагностика		2	4	-	-	6						
Разом за змістовим модулем 1	66	6	18	-	-	42						
<i>Змістовний модуль II Патоморфологічна діагностика хвороб тварин</i>												
Тема 1. Інфекційні хвороби дрібних тварин		2	2	-	-	8						
Тема 2. Диференційна діагностика інфекційних хвороб жуйних, свиней та коней		2	2	-	-	8						
Тема 3 Патоморфологічна діагностика незаразних хвороб тварин		2	2	-	-	8						
Тема 4. Онкоморфологія		3	6	-	-	9						
Разом за змістовим модулем 2	54	9	12	-	-	33						
Усього годин	120	15	30	-	-	75						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Топографічне розташування внутрішніх органів клінічно здорового собаки, kota, кролика, курки	2
2	Відмінність посмертних змін від прижиттєвих патологічних процесів; показовий розтин	4
3	Проведення самостійного патологоанатомічного розтину	2
4	Правила відбору патологічного матеріалу; аналіз секційних знахідок і оформлення документації розтину; принципи побудови патолого-анатомічного діагнозу	2
5	Техніка виготовлення музейних препаратів: фіксування, відновлення кольору, консервування, монтування препарату.	2
6	Основні етапи патогістологічної техніки: організація гістологічної лабораторії; ущільнюючі середовища; заливка в желатин, парафін, целоїдин; виготовлення зрізів	2
7	Фарбування гістологічних об'єктів: основні фарби; фарбування зрізів гематоксиліном та еозином та за ван Гізон; виявлення сполучної тканини; імпрегнація; виявлення ретикулярних волокон.	4
8	Інфекційні хвороби дрібних тварин	2
9	Диференційна діагностика інфекційних хвороб жуйних, свиней та коней	2
10	Патоморфологічна діагностика незаразних хвороб тварин	2
11	Онкоморфологія	6
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Органи дихання в світлі їх розвитку і функції. Органи водяного та повітряного дихання у хребетних. Загальні принципи будови і функції органів дихання свійських тварин.	6
2	Загальні принципи будови органів травного, дихального та сечостатевого апаратів, та будови їх стінок.	6
3	Техніка розтину та особливості патолого-анатомічного розтину різних видів тварин	6
4	Відбір патологічного матеріалу при різних інфекційних хворобах для дослідження в лабораторії ветеринарної медицини	6
5	Виготовлення демонстративного матеріалу з органів та тканин, що	6

	несуть в собі патологічні зміни	
6	Поствітальні методи дослідження	6
7	Поняття про артефакт при підготовці об'єкта для досліджень	6
8	Інфекційні хвороби дрібних тварин	8
9	Диференційна діагностика інфекційних хвороб жуйних, свиней та коней	8
10	Патоморфологічна діагностика незаразних хвороб тварин	8
11	Онкоморфологія	9
	Разом	75

5. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульні тести.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекції),
- практичний метод (практичні заняття)
- наочний метод (демонстрація патолого-анатомічних та мікроскопічних змін)
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування)
- відеометод (дистанційне проведення занять)
- самостійна робота (виконання завдань в e-learn)
- Індивідуальна науково-дослідна робота (робота в гуртку, виступи на конференціях, публікації).

7. Методи оцінювання

- Усні та письмові (тестові) контрольні модульні роботи
- Екзамен

8. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р., протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

ЕНК <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1206>

1. Організація та проведення патолого-анатомічного розтину. // М. М. Омеляненко, С. Є. Гаркуша К.: «ЦП «Компринт». 2015. 59 с.
2. Тератологія. Методичні вказівки для лабораторних занять з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин». Гаркуша С. Є. К.: «ЦП «Компринт». 2016. 28 с.
3. Основні принципи аналізу й узагальнення даних розтину та приклади оформлення патолого-анатомічних діагнозів: Методичні вказівки для лабораторних занять з дисципліни "Патологічна анатомія та розтин". Гаркуша С. Є. К.: «ЦП «Компринт». 2017. 72 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Основи гістологічної техніки і морфофункціональні методи дослідження у нормі та при патології/ Горальський Л. П. та ін. Ж.:«Полісся». 2005. 288 с.
2. Зон Г. А. Патологоанатомічний розтин тварин: Навчальний посібник. Донецьк, ПП Глазунов Р. О., 2009. – 189 с.
3. Борисевич Б. В. Патологічна анатомія тварин. Частина 1: Підручник. К.: Аграр Медіа Груп. 2020. 418 с.
4. Борисевич Б. В. Патологічна анатомія тварин. Частина 2: Підручник. К.: Аграр Медіа Груп. 2020. 449 с.
5. Патологічна анатомія тварин. Підручник. Під заг. ред. М. К. Потоцького та П. П. Урбановича. К.: Ветінформ. 2008. 900 с.